

for a living planet

Världsnaturfonden WWF

Tel: 08 624 74 00
Direkt: +46 8 624 74 37
Fax: 08 85 13 29
Hans.berglund@wwf.se
Allmänt: info@wwf.se
Hemsida: www.wwf.se

Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Kemikalieinspektionen
Att. Lars Lindqvist
Box 2
172 13 Sundbyberg

Ulriksdal den 10 mars 2008

Remissvar bekämpning av stickmyggor. Jädersholmar och Sonnboviken 2008 (Dnr: 741-1245-07).

Sammanfattning:

Världsnaturfonden (WWF) tackar för möjligheten att få yttra sig om de föreslagna bekämpningarna av mygglarver i ovan nämnda område. Vi vet att det finns fler ansökningar hos KEMI om besprutning i andra områden längs nedre Dalälven men dessa är av okänd anledning ej översända till oss denna gång.

WWF och ArtDatabanken har under de senaste åren riktat mycket hård kritik mot en rad olika saker i den bifogade MKB:n, utkast till beslut av KEMI samt KEMI:s PM till utkastförslaget. WWF kan konstatera att KEMI i stort sett helt har bortsett från kritiken i besluten och att KEMI ej ens har nämnt i besluten att kritik har riktats mot en rad punkter i dessa. Under punkten övrigt i utkastet till beslut står endast att "samråd har skett med...". Den som läser beslutet kan få uppfattningen att de uppräknade remissinstansernas synpunkter har infogats i beslutet vilket ej är fallet. Under övrigt borde KEMI föra ett resonemang och en motivering kring varför man valt att ej ta hänsyn till den kritik som framförts.

De synpunkter som vi framfört i tidigare remissvar gällande Jädersholmar och Sonnboviken samt i de remissvar som tidigare år lämnats för andra områden i Nedre Dalälven är obesvarade och upprepas därför i detta remissvar.

WWF har många synpunkter på förslagen men väljer att i första hand belysa följande delar:

1. Brister i uppföljningsprogrammet.
2. Det bör utredas om Vectobac G (Bti) är ett biologiskt bekämpningsmedel eller ett kemiskt.
3. Besprutningar i Natura 2000-områden och i Färnebofjärdens nationalpark får ej tillåtas.
4. Generellt godkännande av Vectobac G (Bti).

WWF anser att några dispenser från rådande förbud ej bör utfärdas av KEMI förrän oklarheterna i uppföljningsprogrammet är uträddade, en utredning av om Bti skall räknas som biologiskt är väl

Stiftelsens ordförande:
Hans Majestät Konungen

Registrerat som:
Världsnaturfonden WWF
Org. Nr 802005-9823

Postgiro 90 1974-6
Bankgiro 901-9746

utredd och motiverad. Några besprutningar i Natura 2000-områden och i Färnebofjärdens nationalpark bör ej tillåtas.

1. Brister i uppföljningsprogrammet:

Redovisningen av uppföljningsprogrammet har analyserats av ArtDatabanken 2005, 2006 och 2007 (Dnr 101/06 2.2, 12/07 2.2, 18/07 2.2, 24/07 2.2) (bilaga 1). Efter muntlig kontakt med ArtDatabanken kan konstateras att samma grundfel fortfarande föreligger i 2008 års upplaga. ArtDatabanken har riktat hård kritik mot uppföljningsprogrammets uppläggning, analyser och slutsatser. Den förbättrade redovisningen av detta 2006, 2007 och 2008 innehåller dock fortfarande sådana brister att resultaten måste ifrågasättas. Vi instämmer i ArtDatabankens synpunkt från 2007 att ”uppföljningsprogrammets experimentella design och den statistiska analysen måste underkastas en opartisk utvärdering av en statistiskt kunnig ekolog utan anknytning till vare sig NEDAB eller Uppsala Universitet”. Att uppföljningsprogrammet innehåller många brister måste anses vara mycket allvarligt. Det måste anses som en svaghet i uppföljningsprogrammet att de personer som är med och leder, planerar och beslutar om besprutningarna också utför arbetet och analyserna av uppföljningsprogrammet.

2. Är Vectobac G (Bti) ett biologiskt bekämpningsmedel?

WWF ifrågasätter om Bti är ett biologiskt bekämpningsmedel. Beskrivningen i MKB 2006 och 2007, generell del sid 6, från Uppsala universitet om vad Bti består av och vad som är den aktiva beståndsdelens skiljer sig avsevärt från den beskrivning som Kemikalieinspektionen (KEMI) ger i PM (2007-01-24) sid 2 som följer med beslutsförslaget.

KEMI anger där att:

”Bekämpningen skall utföras med det biologiska bekämpningsmedlet Vectobac G med bakterien *Bacillus thuringiensis israelensis* (Bti) H14 som aktiv organism. Medlet innehåller delar av majs-korn belagda med Bti. Det är en bakterie vilken är verksam mot insekter inom några familjer i underordningen Nematocera (myggor), framförallt stickmyggor. Bakterierna följer med in i födan in i värddjurets tarm. Genom inverkan av enzymer, pH m.m. frigörs toxiner vilka angriper tarmepitelet och får dess celler att brista. Om tillräckligt antal bakterier finns i tarmen medför detta att tarmen skadas så allvarligt att insekten dör.”

Uppsala universitet skriver följande:

”Vectobac G består av torkade pulveriserade bakterier och bland fragmenten finns de kristallina pretoxiner som är de aktiva beståndsdelarna i detta biologiska bekämpningsmedel. Vid myggbesprutning sprids därför inte vitala bakterier utan torkade bakteriefragment vilket innebär att det inte påverkar det mikrobiologiska samhället i våtmarkerna.”

Det är därmed två olika versioner hur toxinet (giftet) bildas. Enligt KEMI:s förklaring bildas först toxinet i magen på värddjuret av den bakterie som kommit in där. Enligt Uppsala universitet så är toxinet med i Bti:n redan från början och bakterien är död och pulveriserad. Därmed måste det starkt ifrågasättas om det är frågan om en biologisk bekämpning eller en kemisk bekämpning. Med stöd av

definitionerna i Miljöbalken (1998:808) 14 kap. 1 – 6 §§, samt i de definitioner som finns på KEMI:s webbsida (se bilaga 2), anser WWF att det verkar uppenbart att det är fråga om ett kemiskt bekämpningsmedel och att denna fråga bör utredas. Om det är så att det är fråga om ett kemiskt bekämpningsmedel istället för biologiskt så är de hittillsvarande tillstånden givna med stöd av fel paragrafer och fel förutsättningar. Det måste anses som anmärkningsvärt att Nedre Dalälvens Utvecklings AB (NEDAB) och Uppsala universitet ej påtalat den skillnad som finns i ovanstående.

3. Eventuella besprutningar i natura 2000-områden och i Färnebofjärdens nationalpark

WWF motsätter sig en besprutning med Vectobac G i Natura 2000-områden och i Färnebofjärdens nationalpark. Planer på en sådan ansökan finns men WWF har ej kunnat få fram uppgifter om en sådan lämnats in. Ett tidigt samråd med länsstyrelserna i Gävleborgs län och Uppsala län är redan genomförd. Vi förutsätter att sådana ansökningar kommer att utredas noggrant och att en omfattande remissrunda genomförs. Utslaget i denna fråga kommer att ha mycket stor betydelse för framtida beslut om besprutningar med Vectobac G (Bti).

4. Generellt godkännande av Vectobac G (Bti)

Enligt de uppgifter som vi inhämtat så finns det en ansökan om ett generellt godkännande av Vectobac G (Bti). WWF vill påpeka att denna ansökan med stor sannolikhet kommer att grunda sig på det material som nu tas fram inom uppföljningsprogrammet. Det är därför av största vikt att alla de grundfakta och de slutsatser som där framkommer är vetenskapligt riktiga.

Övrigt

I det PM från KEMI som bifogats remissen finns en mängd frågetecken kring avsnittet ”Effekter på icke målgrupper”. Dels kan konstateras att inga data från det svenska uppföljningsprogrammet redovisas dels finns inga närmare beskrivningar hur och var testerna utförts. I texten finns också direkta felaktigheter. Så anges till exempel att harkrankar (Tipulidae) ej är knutna till akvatiska miljöer. Tvärtom så är de knutna till våtmarker som strandängar, kärr etc.

Ulriksdal 2008-03-10

Lasse Gustavsson
Generalsekreterare

Hans Berglund
Biolog

Vid handläggningen har Lennart Gladh och Mats Forslund deltagit.

Bilagor:

Bilaga 1:

Remissvar ArtDatabanken 2007

Bilaga 2:

Utdrag ur Miljöbalken (1998:808) samt utdrag från KEMI:s webbsida, ordförklaringar.

För kännedom:

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, 103 33 Stockholm.

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm.

Länsstyrelsen i Dalarna, 791 84 Falun

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 801 70 Gävle

Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala.